

Lausunto Eläinsuojelurikosten rangaistukset ja eläintenpitokielto

-muistioon 13.7. 2025, Oikeusministeriö, VN/24182/2023

Eläinvihreät ry

"Näkemyksenne eläintenpitokiellon käytön lisäämisestä ja kiellon keston pidentämisestä?"

Kaikki sellaiset toimet ovat kannatettavia, joilla voidaan ennaltaehkäistä eläinsuojelurikoksia ja niiden toistumista sekä helpottaa ja nopeuttaa eläinten saamista pois huonosta hoidosta tai kaltoinkohtelusta.

Eläintenpitokielto ja sen tehokas valvonta ovat ensisijaisia toimia estettäessä eläinsuojelurikosten toistumista. Törkeän tekemuodon ja perusmuodon eläinsuojelurikoksista tulisi määrätä lähtökohtaisesti aina eläintenpitokieltoa, jonka vähimmäiskeston pitäisi olla vähintään 3-5 vuotta. Törkeissä eläinsuojelurikoksissa eläintenpitokiellon tulisi olla pääsääntöisesti pysyvä ja kaikki eläinlajit kattava (ainakin selkärankaisten eläinten osalta). Myös lievissä eläinsuojelurikoksissa ja -rikkomuksissa eläintenpitokieltoa tulisi määrätä aina tapauksissa, joissa ei muutoin voida turvata eläinten hyvinvointia ja riittävän hyvää hoitoa, vaikka rikoksen tai rikkomukseen syynä ei olisi julmuus tai välinpitämättömyys eläinten hyvinvoinnista.

Erityisesti vakavissa tapauksissa, joissa eläimet joudutaan huostaanottamaan tai lopettamaan paikan päällä tai hankkimaan hoitoa muualta, tulisi olla jatkossa mahdollista hallinnollisella päätöksellä (Ruokavirasto ja asianomaiset eläinsuojeluviranomaiset?) määrätä välitön eläintenpitokielto, joka vahvistetaan myöhemmin oikeudenkäynnissä. Eläinten lisäksi lisäkärsimysten estämiseksi päätös on tehtävä odottamatta oikeudenkäyntiä ja päätöstä menettämisseurauksesta.

Lisäksi on varmistettava, että eläimet eivät tule myydyksi tai luovutetuksi rikoksentekijän lähipiirille tarkoituksessa kiertää kieltoa tai joudu mahdollisesti takaisin eläintenpitokieltoon tuomitulle/tuomituille sen jälkeen kun kielto päättynyt. Tästä on suuri riski silloin, kun eläintenpitokieltoa määrätään vain vuodeksi tai pariksi ja jos oikeudenkäynti viivästyy.

Eläinsuojelurikoksiin perehtyneiden asiantuntijoiden määrää ja osaamista pitäisi lisätä eläinsuojelurikosten käsittelyn kaikkiin vaiheisiin tarkastuskäynneistä oikeusprosessiin. Lisäksi tulisi varmistaa viranomaisten moniammatillinen toimiva yhteistyö tapauksissa, joihin liittyy eläinsuojeluongelmien lisäksi muita rikoksia tai ongelmia. Eriasteisten eläinsuojelurikosten kriteeristöä tulisi täsmentää ja kouluttaa säännöllisesti eläinsuojeluviranomaisia (eläinlääkärit, poliisi, tullit, terveystarkastajat) sekä tuomiovallan käyttäjiä eläinsuojelurikosasioissa, jotta saadaan yhtenäiset kriteerit ja käytännöt koko maahan ja parannetaan niin eläinten kuin ihmisten oikeusturvaa.

“Näkemyksenne eläintenpitokiellon rikkomisesta säädetyn rangaistusasteikon muuttamisesta?”

Jotta eläintenpitokiellot täyttävät tarkoituksensa ja estävät eläinten päätymistä uudelleen huonon kohtelun uhriksi, on kieltoa voitava valvoa tehokkaasti. Tässä tarkoituksessa on pystyttävä tekemään tarvittaessa kotietsintä esim. pentutehtailusta epäillyn henkilön tiloihin. Näin ollen on ehdottoman välttämätöntä tehdä eläintenpitokiellon rikkomisesta vankeustuomiolla rangaistava rikos, mikä mahdollistaa kotietsinnän.

“Edellä mainituille toimenpiteille mahdolliset vaihtoehtoiset keinot?”

Riippumatta siitä, löytyykö vaihtoehtoisia tapoja edistää eläinsuojelurikosten ehkäisyä ja valvonnan tehostamista, eläintenpitokieltojen lisääminen ja niiden rikkomisen tekeminen rangaistavaksi teoksi ovat ehdottoman välttämättömiä toimenpiteitä.

Lisäksi tarvitaan mahdollisuus saada eläintenpitokieltorekisteristä paljon nykyistä helpommin tietoa siitä, onko esim. koiranpennun ostaja tai myyjä tuomittu eläintenpitokieltoon vai ei. Yksinkertaisimmillaan tulisi kenellä tahansa olla mahdollisuus tarkistaa henkilön nimellä ja syntymäajalla, löytyykö henkilö rekisteristä, kyllä vai ei ilman muita tietoja.

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=c6a67dc2-b8a7-44e1-957c-3e9bff88bd3b>